

**FEKETE SÁNDOR (1885–1972):
ADATOK SEMMELWEIS IGNÁC (1818–1865) PESTI TANÁRI
JELÖLÉSÉHEZ¹**

**Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet és a Semmelweis Orvostörténeti
Múzeum, Könyvtár és Levéltár munkatársai, Gazda István vezetésével
Közreműködött: Kapronczay Károly és Szállási Árpád**

Erna Lesky professzor asszony ismertette² 1968-ban Semmelweis pesti jelölésére vonatkozó miniszteriális iratokat. Megtudtuk ebből, hogy az 1855. március 20-án megtartott kari ülésen az elnöklő Gebhardt Ferenc dékán hangsúlyozta, hogy megkövetelik a jelöltektől a magyar nyelv ismeretét. Schordann Zsigmond, majd Rupp Nep. János professzorok ennek a szükségességét szintén hangsúlyozták, de kiemelték, hogy a magyar nyelvet meg lehet tanulni, amint azt Schordann saját példájával megmutatta. Schordann és Rupp felszólalása tehát nem tekinthető a mai értelemben vett „különvéleménynek”, mert már a szavazás előtt elhangzott.

Megtudjuk azt is, hogy a 14 tagú tanártestületből csak hét szavazat folyt be. A szavazatok megoszlása a következő:

	I. hely	II. hely	III. hely
Braun K.	4	1	
Semmelweis	2	3	3
Walla	1	2	4

A szavazás minden valószínűség szerint külön történt az I., majd a II. és a III. helyre. Nem tudni, miért szavaztak heten, valószínű, hogy az elnök nem szavazott.

Högyes Endre összeállítása³ szerint a szavazás idején a tanári kar 14 tagot számlált.

A következőkben arra keresünk feleletet, miért szavaztak csak heten? Le kell számítanunk a vegytan (Wertheim), a növény- és ásványtan (Gerenday) és az állattan (Langer) tanárát, akiket az elnök meghívott ugyan az ülésekre, de a bölcsészeti kar tagjai voltak és az orvos-tanárok választásába nem folytak be. Nem szavazhattak Diescher János (gyógyszertan), Arányi Lajos (kórboncnok) és Linzbauer Xavér Ferenc (élettan), mert nem rendes, csak rk. tanárok voltak. Linzbauer a bécsi minisztériumba volt berendelve szolgálatátételre.

¹ Forrás: Fekete Sándor: Adatok Semmelweis pesti tanári jelöléséhez. = Orvostörténeti Közlemények 55–56. (1970) pp. 233–234.

² Lesky, Erna: Semmelweis professzori kinevezésének bécsi iratanyaga 1855-ből. = Orvostörténeti Közlemények 46–47 (1968) p. 41. (Német nyelven)

³ Högyes Endre: Emlékkönyv a budapesti királyi magyar Tudomány-Egyetem orvosi karának multjáról és jelenéről. Magyarország ezredéves fennállásának ünneplése alkalmával. Bp., 1896. XXXVI, 1003 p.

Szavazhattak tehát: Gebhardt Ferenc dékán, Csausz Márton (anatómia), Schordann Zsigmond (élettan), Sauer Ignác (belgyógyász), Balassa János (sebészet), Stockinger Tamás (propaedeutika), Lippay Gáspár (szemész), Rupp János (államorvos).

Semmelweisre az első helyen ketten szavaztak. Bizonyos, hogy az egyik Balassa volt, a másik Schordann vagy Rupp lehetett.

Külön érdeme a helytartóságnak, hogy legalább a nyelvismeretre hivatkozva Semmelweiset terjesztették fel. Hollán Adolf dr. volt akkor a helytartósághoz tartozó országos orvos-kommisszio elnöke. Az ő helyes állásfoglalása adta meg a kezdeményezést a helytartóság és a bécsi minisztérium döntéséhez.